

Universiteit van Johannesburg
University of Johannesburg

JUNE EXAMINATION 2015
JUNIE EKSAMEN 2015

COURSE / KURSUS:	MODERN GREEK HONOURS MODERNE GRIEKS HONNEURS (GRK8X06)	MARKS / PUNTE: 100
-----------------------------	---	-------------------------------

PAPER / VRAESTEL:	1 GREEK CULTURE 1 GRIEKSE KULTUUR	TIME / TYD: 3
------------------------------	--	--------------------------

EXAMINERS:	1. Dr E. ZACHAROPOULOU 2. PROF. F BREDENKAMP
-------------------	---

This examination consists of FIVE (5) pages and THREE (3) questions

**Να απαντήσετε σε όλες τις ακόλουθες ερωτήσεις
(Answer all the following questions) :**

Question 1 :

Να διαβάσετε προσεκτικά το δημοτικό τραγούδι «Ο θάνατος του Διγενή» και το ποίημα του Κωστή Παλαμά : «Ο Διγενής Ακρίτας» και να σχολιάσετε :

- α) Ποιες λαϊκές αντιλήψεις εκφράζονται στο δημοτικό τραγούδι;
- β) Το σύμβολο του Διγενή μέσα στο ποίημα του Παλαμά. Πώς η μορφή του εξελίχθηκε από το δημοτικό τραγούδι ως το ποίημα και γιατί;
- γ) Ποιες διαφορές παρατηρείτε στους εκφραστικούς τρόπους, τη γλώσσα και τη στιχουργική των δυο κειμένων της νεοελληνικής λογοτεχνίας; Με ποια κριτήρια εντάσσουμε ένα έργο στη νεοελληνική λογοτεχνική παραγωγή;

(βαθμοί 40)

Ο θάνατος του Διγενή

Το τραγούδι είναι κρητική παραλλαγή του θανάτου του Διγενή. Τοποθετείται χρονολογικά στην ακμή των ακριτικών τραγουδιών (10^{ος} και 11^{ος} αιώνας).

Ο Διγενής ψυχομαχεί κι η γη τότε τρομάσσει.
Βροντά κι αστράφτει ο ουρανός και σειέτ' ο απάνω κόσμος,
κι ο κάτω κόσμος άνοιξε και τρίζουν τα θεμέλια.
κι η πλάκα τον ανατριχιά πώς θα τότε σκεπάσει,
πώς θα σκεπάσει τον αϊτό της γης τον αντρειωμένο.
Σπίτι δεν τον εσκέπαζε, σπήλιο δεν τον εχώρει,
τα όρη εδιασκέλιζε, βουνού κορφές επήδα,
χαράκι αμαδολόγανε και ριζιμιά ξεκούνειε.
Στο βίτσιμά 'πιανε πουλιά, στο πέταμα γεράκια.
στο γλάκιο και στο πήδημα τα λάφια και τ' αγρίμια.

Ζηλεύγει ο Χάρος με χωσιά, μακρά τότε βιγλίζει,
κι ελάβωσέ του την καρδιά και την ψυχή του πήρε.

χαράκι: μεγάλη πέτρα
αμαδολογώ: παίζω αμάδες (παιχνίδι με μικρές πέτρες)
ριζιμιά: μεγάλος βράχος βαθιά ριζωμένος στη γη
βίτσισμα: τίναγμα του κορμιού προς τα πάνω
γλάκιο: τρέξιμο
χωσιά: ενέδρα
βιγλίζω: παρατηρώ από ψηλά, παραφυλάω

Ο Διγενής Ακρίτας

Το ποίημα ανήκει στην ποιητική συλλογή του Κωστή Παλαμά Ταμβοι και Ανάπαιστοι (1897).

Καβάλα πάει ο Χάροντας
το Διγενή στον Άδη
κι άλλους μαζί... Κλαίει, δέρνεται
τ' ανθρώπινο κοπάδι.

Και τους κρατεί στ' αλόγου του
δεμένους τα καπούλια,
της λεβεντιάς τον άνεμο

της ομορφιάς την πούλια.

Και σαν να μην τον πάτησε
του Χάρου το ποδάρι,
ο Ακρίτας μόνο ατάραχα
κοιτάει τον καβαλάρη.

- Ο Ακρίτας είμαι Χάροντα,
δεν περνώ με τα χρόνια.
Μ' άγγιξες και δε μ' ένιωσες
στα μαρμαρένια αλώνια.

Είμ' εγώ η ακατάλυτη
ψυχή των Σαλαμίνων.
Στην Εφτάλοφην έφερα
το σπαθί των Ελλήνων.

Δεν χάνομαι στα Τάρταρα,
μονάχα ξαποσταίνω.
Στη ζωή ξαναφαίνομαι
και λαούς ανασταίνω.

δε μ' ένιωσες: δεν κατάλαβες ποιος είμαι, Εφτάλοφη: η
Κωνσταντινούπολη

Question 2 :

Να διαβάσετε τα παρακάτω αποσπάσματα από τα : Θουκυδίδου
«Ιστορίαι» και «Θούριος» του Ρήγα και να αναλύσετε τις πολιτικές
αντιλήψεις που εκφράζονται στα δύο αποσπάσματα. Να τις συσχετίσετε
λαμβάνοντας υπόψη το ιστορικό τους πλαίσιο.

(βαθμοί 30)

Θουκυδίδου Περικλέους Επιτάφιος, κεφάλαιο 37 (σε ελεύθερη απόδοση
από τα αρχαία ελληνικά).

Κι έχουμε πολίτευμα που δε ζηλεύει τους νόμους των άλλων, αλλά
μάλλον εμείς οι ίδιοι αποτελούμε παράδειγμα παρά μιμούμαστε άλλους.
Και το όνομά του είναι δημοκρατία επειδή δε στηρίζεται στους λίγους
αλλά στους περισσότερους· και μετέχουν όλοι εξίσου στους νόμους ως
προς τις ιδιωτικές τους διαφορές, σε ότι δε αφορά την κοινωνική ανάδειξη,
ανάλογα με το πού ξεχωρίζει ο καθένας, προτιμάται στα δημόσια

αξιώματα από τις ικανότητές του κυρίως και όχι από την καταγωγή του. Και ούτε πάλι, αν έχει να προσφέρει κάτι καλό στην πόλη, εμποδίζεται εξαιτίας της φτώχειας του ή της ασημότητάς του. Και ζούμε ελεύθεροι στη δημόσια ζωή μας και είμαστε απαλλαγμένοι από την καχυποψία μεταξύ μας για το επάγγελμά μας... . Κι ενώ συναναστρεφόμαστε χωρίς να ενοχλούμε ο ένας τον άλλον στην ιδιωτική μας ζωή, στη δημόσια δεν παρανομούμε κυρίως από εσωτερικό σεβασμό και από υπακοή στους άρχοντες και τους νόμους και προπάντων σε αυτούς που υπάρχουν για να ωφελούν τους αδικημένους και σε όσους, αν και είναι άγραφοι, όμως προκαλούν ντροπή.

Θούριος

Ως πότε παλικάρια, νὰ ζούμεν στα στενά,
μονάχοι σαν λιοντάρια, στες ράχες, στα βουνά;
Σπηλιές να κατοικούμεν, να βλέπομεν κλαδιά,
να φεύγομ' απ' τον κόσμο, για την πικρή σκλαβιά;
Να χάνομεν αδέλφια, πατρίδα και γονείς,
τους φίλους, τα παιδιά μας κι όλους τους συγγενείς;
Καλλιό 'ναι μίας ώρας ελεύθερη ζωή,
παρά σαράντα χρόνοι σκλαβιά και φυλακή!
Τι σ' ωφελεί αν ζήσεις και είσαι στη σκλαβιά;
Στοχάσου πως σε ψένουν κάθ' ώρα στη φωτιά.

Question 3 :

Να διαβάσετε τα παρακάτω ποιήματα του Γ. Σεφέρη και του Κ. Π. Καβάφη και με βάση και τις γνώσεις από τις μελέτες και τις εργασίες σας να αναλύσετε τα προβλήματα του Ελληνισμού της Διασποράς και το ρόλο του στη σύγχρονη ελληνική κοινωνία.

(βαθμοί 30)

Γιώργος Σεφέρης

Ο γυρισμός του ξενιτεμένου

«Παλιέ μου φίλε, τι γυρεύεις;
Χρόνια ξενιτεμένος ήρθες
με εικόνες που είχες αναθρέψει
κάτω από ξένους ουρανούς
μακριά απ' τον τόπο το δικό σου»

«Γυρεύω τον παλιό μου κήπο·
τα δέντρα μού έρχονται ως τη μέση
και οι λόφοι μοιάζουν με πεζούλια
κι όμως σαν ήμουν παιδί
έπαιζα πάνω στο χορτάρι
κάτω από τους μεγάλους ίσκιους
κι έτρεχα πάνω στις πλαγιές
ώρα πολλή λαχανιασμένος».

«Παλιέ μου φίλε, ξεκουράσου,
σιγά σιγά θα συνηθίσεις·
θ' ανηφορίσουμε μαζί
στα γνώριμά σου μονοπάτια
θα ξαποστάσουμε μαζί
κάτω απ' το θόλο των πλατάνων
σιγά σιγά θα 'ρθουν κοντά σου
το περιβόλι κι οι πλαγιές σου»...

Κ. Π. Καβάφης

Ποσειδωνιάται

Την γλώσσα την ελληνική οι Ποσειδωνιάται
εξέχασαν τόσους αιώνας ανακατευμένοι
με Τυρρηγούς και με Λατίνους κι άλλους ξένους.
Το μόνο που τους έμενε προγονικό
ήταν μια ελληνική γιορτή, με τελετές ωραίες,
με λύρες και με αυλούς, με αγώνες και στεφάνους.
Κι είχαν συνήθειο προς το τέλος της γιορτής
τα παλαιά τους έθιμα να διηγούνται
και τα ελληνικά ονόματα να ξαναλένε,
που μόλις πια τα καταλάμβαναν ολίγοι.
Και πάντα μελαγχολικά τελείων' η γιορτή τους.
Γιατί θυμούνταν που κι αυτοί ήσαν Έλληνες –
Ιταλιώται έναν καιρό κι αυτοί·
Και τώρα πώς εξέπεσαν, πώς έγιναν,
να ζουν και να ομιλούν βαρβαρικά
βγαλμένοι – ω συμφορά! – απ' τον ελληνισμό.

Ιταλιώται: οι Έλληνες άποικοι της Κάτω Ιταλίας
βγαλμένοι απ' τον ελληνισμό: βγαλμένοι έξω από τον ελληνισμό,
αφελληνισμένοι

